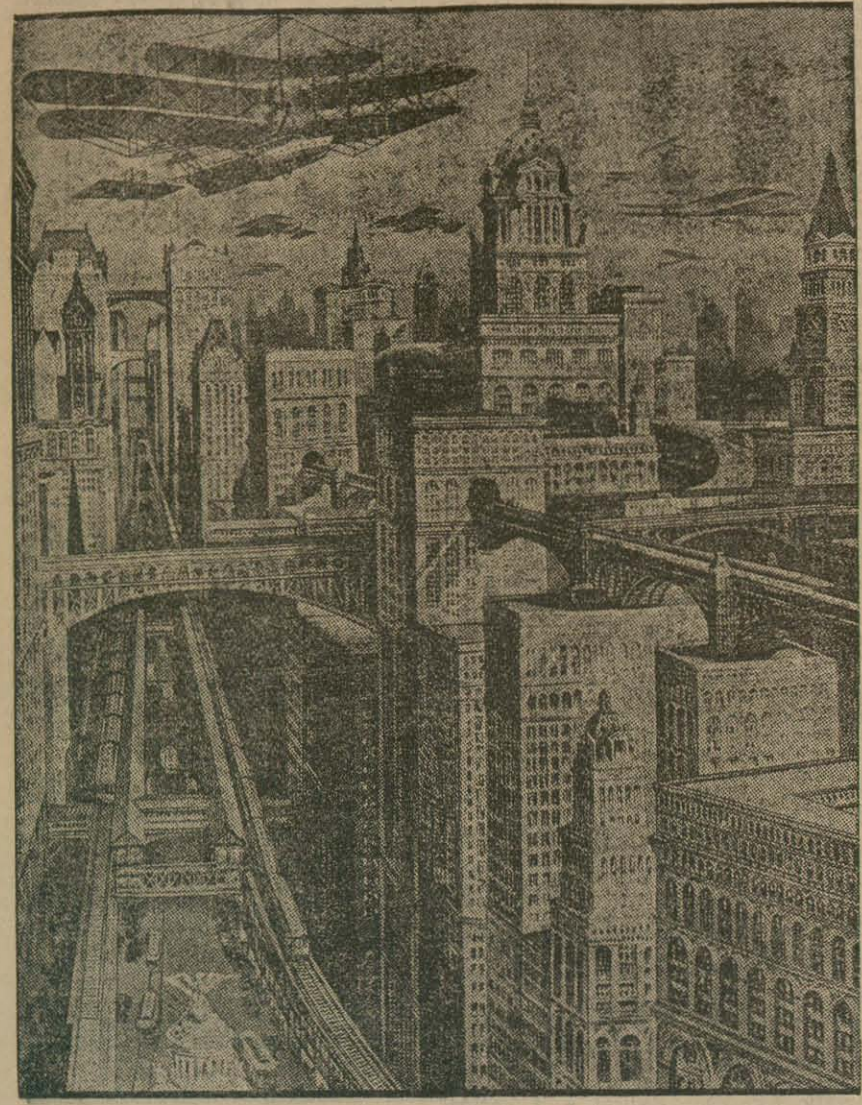

LA CIUTAT DE L'ESDEVENIDOR INTERESSANTS MANIFESTACIONS DE JAUME CARNER

L'arquitecte nordamericà Samuel O. Harris, ha concebut aquesta visió del que seran les ciutats d'aquí uns quants anys. El ferro i el ciment tindran el seu màxim domini en la construcció i no per això l'estètica urbana quedarà de recó, com en el gravat pot veure's. Les línies de comunicacions, a totes les alçades, creuaran la ciutat, reduint les distàncies fins a l'inconcebible. Avions, helicòpters i dirigibles, es anaràn damunt dels terrats de les cases. I els grata-cels, cada volta més

alts, faran que les ciutats s'estenguin verticalment, no podent fer-ho horitzontalment. Visió feixuga, aplanadora, d'una capital cada volta més allunyada de la naturalesa, que solament pot capir-se sopluant a gent adelerada, de pensaments materialitzats, d'horitzons curulls de prosaisme. Es esgarriós pensar en un esdeveniment així. I, espotament, ens consola pensar que potser nosaltres no el veurem...

Del complot contra la República

Gran nombre de detencions A una església es troben armes

Madrid, 15.—Sabem, per notícies particulars, que amb motiu del suposat complot monàrquic, hi ha detinguts, a més del sacerdot, senyor De las Marías, i del comandant Rosales, les següents persones: el comandant Eugeni Esquivias; Josep Miquel, fratre mercader; el capità de l'Exèrcit, senyor Batalla; el cap d'una sucursal del Mont de Pietat, Pau Martínez Carreres; Vicens García i Rodríguez, que era un dels caps de grup; Alfons Bermúdez i Varela; el comte de Maniranes; el pare Campos, jesuïta, prefecte del convent de Chamarín de la Rosa; Artur Torrejón, el Josep M. Sol i Jacotot, el qual ha restat al seu domicili per alleuger un atac de càlculs.

Sabem, també, que ha estat ordenada a la policia de Sant Sebastià la detenció de dos aristòcrates, i a la de Bilbao, la d'un conegut jaumí, un fabricant d'armes, un comandant de l'Exèrcit, i un ferretier, veí de Bilbao.

Després de dos quarts de cinc del matí, el director general de Seguretat rebé els periodistes, i els féu les manifestacions següents:

Ha continuat rebent declaracions dels detinguts amb motiu del complot monàrquic, i encara no he acabat aquesta tasca. He disposat la policia d'un escorta a l'església de la Concepció, puix que hom creu que allí hi podria haver amagades una gran quantitat d'armes. S'ha donat una coincidència, que podria tenir relació amb els fets anteriors. En practicar-se l'escorta, els funcionaris s'han trobat amb diverses persones que estaven reunides allí, i que podrien constituir alguns d'aquests grups que han esmentat en lurs declaracions els detinguts en aquestes darreres dies.

Aquests individus que es trobaven aquesta matí a l'església, a més d'altres, pretén justificar la seva estada en aquell lloc, i a tals hores, dient que es creien en el deure de defensar els temples contra una possible escarama, el qual no deixa d'ésser absurd, puix que, com ja es sabut, totes les esglésies i establiments religiosos estan convenièment custodiats per la força pública i pels representants de l'autoritat. A les dues de la matí s'han portat ací alguns dels detinguts, que són els següents: Ferran Cobian i Ferrández de Córdoba, advocat i comandant d'Intendència de l'Armada; Alfons Gorgojo, estudiant de Dret; Ferran Melgarejo i Fabian, estudiant; Joaquim Irujo, estudiant; i el capità Méndez Vigo, funcionari de la Presidència del Consell.

Va dir, en darrer terme, el senyor Galarraga, que a l'església de la Concepció hi havien restat detinguts alguns altres individus sorpresos alhora que els anteriors. Els que romanen a l'església, a tunc de testimonis en el registre que difereixen als funcionaris de la policia, de temps, perquè cinc ordres donades de registrar fins a la creu del campanar. Per notícies particulars, sabem que el detingut al temple figura el que fou comissari honorari de policia durant la dictadura, Joan Arsenales. El senyor Casares Quiroga, en rebre els periodistes aquesta matí, ens ha donat els noms dels dos detinguts a València, complicats, segons sembla, en el complot monàrquic. Es tracta de Lluís Bernadó Alénso, i el capità Méndez Vigo, funcionari de la Presidència del Consell.

Alts, faran que les ciutats s'estenguin verticalment, no podent fer-ho horitzontalment. Visió feixuga, aplanadora, d'una capital cada volta més allunyada de la naturalesa, que solament pot capir-se sopluant a gent adelerada, de pensaments materialitzats, d'horitzons curulls de prosaisme. Es esgarriós pensar en un esdeveniment així. I, espotament, ens consola pensar que potser nosaltres no el veurem...

Allà ens hem assabentat que el director general havia pres declaració a alguns detinguts durant la matí anterior, i no ens ha estat possible, però, saber què han dit. Durant el matí d'avui no s'ha fet cap més detenció. Els que ho foren la matí anterior d'ahir restaren allotjats a les dependències de la Direcció general.

Madrid, 15.—En el registre que practica la policia a l'església de la Concepció, trobà en unes golfes de la teulada, ocultes, quatre escopetes de dos canons, dos rifles, sis cents cartutxos carregats i un fíxer amb quatre cents noms.

El rector ens ha manifestat que sabia que existien armes, però ignorava la quantitat. Afegí que des de la crema dels convents es muntava una guàrdia diària pels feligresos. Digué també que el bisbe no tenia cap notícia de l'existència d'armes.

Hom assegura que a altres esglésies de Madrid existien també armes, per haver-se muntat igualment aquest servei de guàrdia.

amb referència al complot, hom deia que havia estat detingut a la frontera francesa, prop d'Irun, quan provava de passar a França, el marquès d'Albaida, el qual es suposa director del moviment antipolític.

Al Ministeri de la Governació han manifestat que el senyor Casares Quiroga no havia acudit aquesta nit al seu despatx, per no haver-hi cap novetat. Assistí a una representació teatral.

UN PRES RECALCITRANT

Diu que a la presó està bé que no vol sortir-ne

De Nova York ens ho conten. Es tracta d'un negre, que es diu Josep White, i és de l'Estat d'Illinois, per al qual és la presó el millor lloc d'aquest món. El tal White, per uns malifetes, va ésser condemnat a uns quants mesos de presó. Pel seu bon comportament, mentres la reclusió, va decidir el Comitè de la Presó, perdonar-li algunes setmanes de condemna. Però, quan el director va comunicar-li el que es creien que era una bona nova, el pres, s'agenollà davant seu, preguntant-li que de cap de les maneres el treïessin de la presó.

L'il·lustre diputat català ens parla dels problemes polítics i econòmics d'Espanya

I DIU QUE VOTARA, PER PRESIDENT DE LA REPUBLICA A ALCALA ZAMORA

Aquest matí ens hem entrevistat amb el senyor Carner el qual, corresponent amb la seva característica amabilitat a les nostres preguntes, ens ha fet les següents interessants declaracions:

—¿Com jutjueu la situació política a Espanya als set mesos de la República?

La República espanyola, producte d'una revolució, s'ha vist precisada a aixecar banderes que donessin satisfacció a la massa que havia fet la Revolució i, naturalment, com que algunes d'aquestes banderes eren molt radicals, això ha estat la causa d'haver-se produït un estat d'alarma entre les classes socialment conservadores que han temut, en l'ur inconstància, que venia a Espanya un període turbulent i de perturbació política i social. Aquesta creença ha originat una espècie de col·lapse cardíac de l'economia nacional que constitueix el perjudici més greu dins l'estat actual de l'economia, ja que paralitza els negocis, les construccions i tota mena de treballs, retreu els bitllets de la circulació i dels comptes corrents dels Bancs, depriueix sensiblement la cotització dels valors; en una paraula, relenteix i obstrueix extraordinàriament la circulació de la riquesa i com a conseqüència inevitable la minva de jornals, l'atur forçós, etc...

La República — que ha fet el que el seu programa li exigia — ha comès, potser, l'error de parlar de masses còses i hauria estat millor i més convenient fer-ne menys, però amb més eficàcia.

Crec, no obstant, que un cop acabada la Constitució i quan es constitueixi un Govern que tingui l'encert de formular un programa concret sobre uns quants punts a realitzar i doni la sensació de què comença un període d'ordre, de justícia i de pau, es restablirà la normalitat econòmica molt més depressa, potser, del que la majoria de la gent es creu.

—¿Són profundes a Espanya les repercussions de la crisi mundial?

—Les repercussions de la crisi mundial són a Espanya bastant considerables, però no tant com generalment hom s'imagina, a causa de la naturalesa especial de l'economia espanyola que viu bastant apartada de l'economia mundial.

La crisi que experimenta Espanya és deguda, gairebé essencialment, a causes interiors i d'ordre psicològic.

Els atracadors de tren

Un passager ferit i un de mort en el ràpid París-Dieppe

Un audaç atemptat, realitzat amb una sang freda desconcertant, es va registrar el propassat dissabte entre les estacions de Us i de Montargis. Dos viatgers, el senyor Ortiz, espanyol, de 35 anys, representant de comerç, i un amic seu, el senyor Forme, comissari especial a Dieppe, que viatjaven en un vagó de primer classe, foren agredits a trets de revòlver per un desconegut que havia pujat al compartiment en el moment precis en que el tren sortia de l'estació de Saint-Lazare. Era poc més de tres quarts de deu. El tren, buntent, acabava de passar l'estació de Pontoise. Els dos viatgers, enraonaven, quan de sobte el tercer viatger s'alçà del seient, revòlver en mà, dient:

—Doneu-me els diners que porteu, o us mato!

El policia no va perdre pas la sang freda.

—Thas equivocat — li respongué—. Sóc policia i ara veuràs com ho arreglem això.

Però no va tenir gairebé temps d'acabar. Sonaren dos trets. El senyor Ortiz, tocat al ventre, va caure a terra. El policia, ferit a un braç, va tenir coratge per a fer sonar, amb l'altre, l'aparell d'alarma. El tren començà a frenar. Llavors el bandit va obrir la porta i es llençà a la via. Sens dubte es deuria lesionar al caure damunt la grava, doncs llençà un crit que va ressonar a la nit.

Foren en els escorcolls que feren els empleats del tren per a trobar el criminal. Aquest havia desaparegut en la fosca.

Hom afegeix en auxili dels ferits. El senyor Ortiz, damunt del seient del cotxe, agonitzava. A Gisors, va ésser portat a una clínica, on va morir poc després.

La policia, el matí del diumenge, va donar intenses batudes pels boscos propers al lloc on va fugir del tren l'agressor. Aquest va ésser trobat al cementiri de Boissy l'Aillier, quan intentava amagar-se entre les tombes. Resultà ésser un tal Pierre Seguy, de 18 anys, que viu a París i que té antecedents molt poc recomanables.

Cal recordar que fou Marañón un dels homes que portaren a Espanya la República. A casa seva culminà la conspiració que enderroca el règim dels reis. I el doctor Marañón, com tot hom sap no ha volgut càrrecs ni honors, en venir el nou règim, accontentant-se amb ésser un lluitador més un soldat de files.

El doctor Marañón a Barcelona

El doctor Marañón serà, per breus moments, hoste de Barcelona. Cervell cimprunet i ponderat, el doctor Marañón veu els nostres problemes d'una manera molt diferent de com els

veuen la majoria dels polítics castellans. Mai dels seus llavis ni de la seva pluma n'ha brollat el terme molest per a Catalunya, fruit de la incomprensió. Els seus judicis, oberts a una ample comprensió, no han ferit mai els nostres sentiments patriòtics. Reconeix el fet de la personalitat de Catalunya i la raó de les seves aspiracions fonamentals, i si a la seva mà estigués, no creim que s'ajornés ni un sol dia la solució dels nostres problemes.

—¿Com s'expliquen aquesta política d'apartament i de no col·laboració de les dretes espanyoles?

—Les dretes espanyoles han sofert sempre un error greu en creure que els problemes es poden resoldre per una actuació determinada de l'autoritat, i és per això que sempre pensen amb l'home que ha de resoldre lurs problemes des de dalt, quan han d'ésser elles mateixes les que deuen resoldre's intervenint en la política fortament i reforçant els partits polítics de la República que adoptin una tendència més coincident amb lurs interessos.

—¿Aquests intents conspiratius, són realment polítics o tendeixen a especular sobre una possible baixa de la pesseta?

—Crec, estic personalment convençut de que aquests moviments són polítics, sense voler dir que, per altra part, hi pugui haver algú interessat en l'aspecte econòmic. Aquests moviments jo els crec, però, completament equivocats, perquè en el fons aspiren a una restauració monàrquica que constitueix veritablement una orientació suïcida, ja que enfonsarien encara més aviat els interessos que ells volen salvar.

—¿Quina és la vostra opinió sobre la llei d'Ordenació Bancària?

—La llei d'Ordenació Bancària tal com fou presentada al Parlament, contenia dos articles que constituïen un perill per la garantia dels bitllets, però aquests articles han estat posteriorment modificats, i tal com la llei quedarà aprovada, no representa el més mínim perill per a l'economia mundial i solament conté un augment de sacrifici, no massa gros, pels accionistes del Banc d'Espanya.

—¿Existeix un divorci preconcebut entre el Consell del Banc d'Espanya i el Sr. Prieto?

—Realment hi ha una certa tivant entre el ministre d'Hisenda i el Banc d'Espanya, però ni el Sr. Prieto ni cap ministre d'Hisenda pot oblidar que el Banc d'Espanya és el Banc d'emissió de la circulació fiduciària, i tots els ministres d'Hisenda estan interessats en la seva prosperitat tant o més que els mateixos accionistes.

—Una darrera pregunta, senyor Carner. ¿A qui votariau com a primer President de la segona República Espanyola?

El senyor Carner ens contesta decidit, sense pensar-s'hi gens: "Al senyor Alcalá Zamora".

HARTI FERRER

cada dia ...

Butlletí del temps

Després d'un diumenge plujós—un d'aquells diumenges que tant plauen als autors i als empresaris—, un matí amb un sol groc, però d'un groc molt afeblit, de dama de les camèlies en l'últim acte.

Després, damunt el tò groc, una capa de gris, d'un gris brut de cendra mullada.

I fred. No massa, però fred.

Rellicades

Ahí, a Madrid, l'escriptor Pedro de Répide—ho llegim a la premsa—va rellicar i es lesionà l'espatlla.

Sentim i ens dol la rellicada. No la sentim ni ens dol la d'altres escriptors que, quan estan un quant temps sense donar fet de vida, hom diu:

—Va rellicar, es torç un peu i estarà una temporada sense escriure.

Tots tres

Al Congrés, l'altre dia, estaven parlant els senyors Alba, Estelrich i Cic.

Un diputat diu, senyalant el petit grup:

—Aquest home va amb males companyies.

I un altre pregunta ingenuament: —Quin dels tres?

(No cal posar la resposta del lector, que coincideix amb la nostra.)

Comentari inofensiu

Aquest senyor és un senyor qual-seu, un senyor anònim. I diu a un altre senyor d'igual condició:

—No sé pas perquè els diaris donen tanta importància als lladres aquests de Còrsega. Com si aquí no en tinguéssim, de lladres!

—Si que en tenim, però és allò, sap? Les nostres còses mai no les hem sabut fer valdre. Tot el que és estranger ha d'ésser més bo que el de casa.

—Si jo fos lladre dels d'aquí en protestaria.

C.

EL QUE DIU J. LLONGUERAS

L'afer de la bandera dels catalans d'Amèrica

L'article que publicarem dies passats, referent a les responsabilitats en què algú hagi pogut incórrer, amb motiu de la desaparició de la rica bandera catalana que els catalans d'Amèrica ofrenaren a l'extingida Mancomunitat, ha estat comentadíssim. Hom ha assenyalat aquests dies noms que molt bé podien ésser pistes per a aclarir l'ocorregut. Un redactor nostre, en conversa sortint amb Jaume Llongueras — una de les persones que hom suposava podien donar llum en aquest afer — recollí de llavis de dit artista les següents manifestacions:

—He sentit molt veure barrejat en aquest afer. Això per a mi és una veritable contrarietat, donats els meus sentiments catalanistes, sempre demostrats.

—¿Però... vostè ha tingut la bandera dels catalans d'Amèrica?

—Sí. L'he tinguda. Però només va estar en poder meu vint-i-quatre hores. Ni un dia més. Quant el senyor Maluquer i Viladot, president llavors de la Diputació que succeí a la dictadura, donà un termini de vint-i-quatre hores perquè fós tornada, perquè la retingués a poder seu, la bandera dels catalans d'Amèrica, aquesta bandera em va ésser llurada, contra la meua voluntat, per la persona que la tenia guardada...

—El seu nom?

—No puc dir-lo. Vaig fer el jurament de no facilitar-lo a ningú, passés el que passés, i fins que aquest jurament em sigui rellevat, no el puc trencar.

—I per quin motiu li varen entregar a vostè?

—Perquè, pel que vaig sapiguer, ningú la volia.

—¿I què en va fer de la bandera?

—A les vint-i-quatre hores, la vaig

entregar a una personalitat política catalana, doncs no hi havia cap raó perquè jo fós guardador de la valuosa ensenya. Tampoc puc dir-li el nom d'aquesta persona. M'ho priva la paraula donada.

JAUME LLONGUERAS

—¿Creu vostè que la bandera ha estat destruïda?

—No. Crec que encara està sencera. La persona a la qual la vaig lliurar la crec incapaç de cremar-la ni malmetre-la.

—¿Doncs, com és que no surt?

—Jo què sé! La meua intervenció, en aquest afer, és solament la que li he dit. No en sé res més.

—¿Ha fet algun pas relacionat amb aquest afer?

—En quant vaig llegir l'article de LA HUMANITAT, vaig visitar a Ventura Gassol, per a dir-li tot quant sabia.

—No en parlarà amb el senyor Macià?

—Sí convé, sí. Veurem...

Això és tot quant, relacionat amb la bandera dels catalans d'Amèrica, va dir a un redactor nostre el pintor Jaume Llongueras.

Uzcudun ha iniciat la devaluada

Ara ja no es podrà dir que Uzcudun, l'home que més alta ha posat la boxa espanyola en "rings" internacionals, sigui l'últim de bronze pel qui no hi havia encara un puny prou dinàmic per a flectir el genoll a terra.

Uzcudun ha caigut per primera vegada i han estat dues les caigudes en el mateix combat. Loughran pot vantarse de la proesa no assolida per cap home encara. Uzcudun ha perdut a les seves mans dona part de l'ur prestigi.

No vol dir això que el boxador de Basconia quedi fora del grup dels escollits pels promotors boxistes de Nordamèrica. Uzcudun creiem que seguirà combatent amb enemics de categoria, però el públic americà anirà, d'ara endavant, a presenciar els seus combats esperant veure si algun altre pes fort repeteix la fet de Loughran llençant a terra a l'home que ningú havia humiliat encara.

El combat del divendres passat al "Garden" és l'inici de la devaluada d'Uzcudun.

Als trenta-tres anys no creiem que l'home del somriure d'or pensi aconseguir el que en el curs de la seva ja llarga estada a la terra dels dòlars i els grata-cels no ha assolit fins avui. Mentre regin en ell els negociants de la boxa a l'home espectacular que pot omplir d'emoció una vetllada, el faran combatre; el dia en què Uzcudun perdi la seva tradicional agressivitat, no parlarà novament al quadrangle de les grans borses.

Creiem sincerament que Uzcudun, com altres boxadors de la seva qualitat, bons, però no extraordinaris, serà a partir del combat amb Loughran, la pedra de toc per enlitar els boxadors de l'esdevenidor.

L'home qui feu conèixer a Espanya

Parlant amb en Pere Coromines

La personalitat del diputat En Pere Coromines, com a intel·lectual, ha esdevingut conegut en diverses matèries: socials, polítiques, literàries i artístiques, és prou reeixida perquè tingui un màxim interès tot quant ell pugui dir respecte a Catalunya. Per això hem acudit a saber dels seus llavis un esboç del pla que pensa desenvolupar en la conferència que està anunciada a La Sorbona, de París.

—Com ja sabeu, va dir-me l'illustre amic Coromines, jo seré el primer en iniciar el cicle de conferències que difereixen homes de Catalunya donarem a La Sorbona. Altres, més especialitzats parlaran de temes d'art nostre. Jo no parlaré de cap tema concret, sino de "La Catalunya del segle XIX, de la vida nostra, amb les aspiracions socials, econòmiques, artístiques i polítiques, és a dir, de tot allò que ha estructurat la nostra personalitat que jo crec ben de-

nya a la meca de la boxa mundial, ha passat a segon terme. Uzcudun ha iniciat la devaluada.

finida i que ens dona dret a tenir la direcció autònoma de la Catalunya moderna.

Dintre de poc, potser per les festes de Pasqua, em tragaré les files exactes de la meua conferència a París. La nostra posició social i autònoma recolzada pels fets de la nostra història de treball, a través d'un angle, crec que pot ésser-nos de gran utilitat, raonada des d'una tribuna o una càtedra de tanta importància com La Sorbona, de la capital francesa.

Jo demanaré que aquesta meua conferència la pugui donar jo als últims de febrer del proper any 1932 i llavors els altres conferencians podrien actuar durant tot el mes de març.

Per ara, afegí el senyor Coromines, no en puc dir res més, sobre això, perquè, com he dit abans, tinc necessitat encara de planificar tots els detalls de la meua peroració.

Ara bé, a l'amable sol·licitud del senyor Coromines, creiem que indubtablement aquestes conferències tindran una gran importància per Catalunya.